

Carlsbergfondet har bekostet udgivelsen af alle fire bind af »Samlinger til Videnskabernes Selskabs Historie«, og Bianco Lunos bogtrykkeri har æren for den bogtekniske udførelse.

Niels Nielsen.

Björn Johannesson: *The Soils of Iceland*. University Research Institute, Reykjavik 1960. 140 sider. Et kort.

Ganske vist findes der en række ældre undersøgelser af jordbundsforholdene i det islandske landskab, men disse er ikke fyldestgørende over for nutidens krav. Derfor kom den amerikanske videnskabsmand Ivar Nygard i 1951 til Island for at hjælpe til ved oprettelsen af en undersøgelse vedrørende islandske jordbundsforhold. Dette har nu resulteret i et omfattende arbejde, hvori der gives en oversigt over de vigtigste jordbundstyper i det islandske landskab.

Det er iøjnefaldende, at tørvelagene spiller en afgørende rolle i bebyggelsesbilledet, idet de regioner i sydvestlandet, vestlandet, nordlandet og nordøstlandet, hvor der findes større samlede områder af denne art, rummer de vigtigste landbrugsarealer.

Et vigtigt træk er den store udbredelse af de stenede moræner og de marine forlande. Dertil kommer så lavamarker og fjeldområder med en meget fattig vegetation eller slet ingen og med en yderst ringe udvikling af det, der med en engelsk betegnelse hedder *soil*.

Dette arbejde har ganske stor interesse, ikke blot for jordbundsforskere, men også for geografer, fordi man ikke uden en sådan oversigt vil være i stand til at foretage en virkelig tilbundsgående analyse af sammenhængen mellem naturforhold og bebyggelse i det islandske landskab.

Niels Nielsen.

○ Porto de Lisboa. *Estudo de História Económica seguido de um Catálogo Bibliográfico e Iconográfico*. Edição da Administração — Geral do Porto de Lisboa 1960. 407 sider, 26,5 × 33,5 cm.

I anledning af at det i 1960 var 500 år siden Henrik Søfareren døde, har Lisboas havneadministration ladet udarbejde et stort værk om udviklingen af portugisisk handel og søfart fra opdagelsestiden til vore dage og da med særlig hensyntagen til Lisboa havn.

Der er her tilvejebragt et overordentlig vigtigt kildemateriale for dem, der arbejder med den historiske udvikling på disse felter, og det er interessant at følge samspillet mellem Syd- og Vesteuropas samfundskultur og at bringe disse forhold i relation til den befolkningsmæssige, økonomiske og kulturelle udvikling i kolonierne. I det her foreliggende tilfælde spiller forbindelsen med Brasilien naturligvis en meget stor rolle, men også de gamle afrikanske besiddelser og de portugisiske handelscentre i Syd- og Sydøstasien samt kontakterne med Abessinien, magtkampen med Islam og en mængde andre forhold, som indirekte belyses gennem det her offentliggjorte materiale.

Værket indeholder en meget omfattende fortegnelse over skrifter, tegninger, malerier, kort samt en registrering af dokumenter fra arkiver under marinen og hæren.

Det er pragtfuldt udstyret med en smuk og vel gennemtænkt typografi

og fine reproduktioner i farver af prospekter fra havnen. For brugere, som ikke behersker det portugisiske sprog, er der udarbejdet fyldige resuméer på engelsk og fransk.

Man bør takke Lisboa for denne fornemme gave til europæisk kulturforskning.

Niels Nielsen.

Nine Glacier Maps. American Geographical Society Special Publication No. 34. Northwestern North America. 1:10.000, med tekst. 1960. Pris 3 \$.

Som et bidrag til det internationale geofysiske år påtog American Geographical Society sig at organisere kortlægning i stor målestok af en række særligt udvalgte gletschere i nordvestlige USA og Alaska. Kortene skulle tjene som grundlag for gennem senere genmåling at foretage studier over disse gletscheres størrelsesvariationer, særlig i relation til de meteorologiske faktorer. Alle de udvalgte gletschere er forholdsvis små, kun 5–8 km lange og gennemgående af en meget simpel form. Da man ikke i forvejen havde ordentlige kort over disse gletschere, måtte kortlægningen gennemføres som en detailkortlægning, der blev foretaget dels ved hjælp af terrestrisk fotogrammetri og dels ved luftfotografering.

Den her foreliggende publikation rummer 9 kort i målestok 1:10.000 samt en beskrivelse af, hvorledes kortlægningen fandt sted. Kortene rummer konturlinier på isen for hver 5 m højdedifferens og 25 m ækvidistancer udenfor gletscherne. Med forskellige blå farver er angivet forekomsten af is, firn og temporære snefelter. Kortene er godt trykt og står klart, de vil være et nyttigt referensgrundlag for fremtidige undersøgelser.

Børge Fristrup.

Hermann Reich: Grundlagen der angewandten Geophysik für Geologen.

Akademische Verlagsgesellschaft Geest & Portig K.—G. Leipzig 1960. 17 × 23,5 cm. 236 sider, 112 tekstfigurer. DM 26,—.

Geofysiske målemetoder er i vore dage et vigtigt hjælpemiddel for geologerne ved opsporing af mineralske råstoffer. Den her foreliggende bog giver en gennemgang først af mineralernes og bjergarternes fysiske egenskaber; derefter gennemgås de forskellige målemetoder for tyngdekraften, jordmagnetismen, elektriske strømfelter, seismiske målinger etc., og endelig gennemgås disse målingers anvendelse på geologiske problemer.

Kaj Hansen.

Erhard Köster: Mechanische Gesteins- und Bodenanalyse. Leitfaden der Granulometrie und Morphometrie. Carl Hanser Verlag, München 1960.

15 × 22 cm. 171 sider, 38 tekstfigurer. DM 24,—.

Denne lille bog, der i omfang og indhold er en afløser af den forlængst udsolgte Gessner: Die Schlämmanalyse, fra 1931, henvender sig ikke blot til geologer, men også til ingeniører og jordbundsforskere, der arbejder med kornstørrelsesanalyser. Den gennemgår de vigtigste analysemetoder og afbildningsformer. Stoffets fordeling er noget ujævn. Der bruges hele 24 sider til tabeller med de mange forskellige inddelingssystemer, hvilket må betragtes som uforholdsmæssigt meget. Til gengæld savner man helt